

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању сектора осигурања у Републици Српској
за период од 01.01.2016. до 31.12.2016. године

Број: УО-9/17

Датум: 21.06.2017. године

Бања Лука, јун 2017. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ	4
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	6
1.1. Друштва за осигурање	6
1.1.1. Структура власништва.....	6
1.1.2. Људски ресурси.....	7
1.2. Посредници у осигурању	8
1.3. Заштитни фонд Републике Српске.....	8
1.4. Овлашћени актуари.....	9
1.5. Омбудсман у осигурању.....	9
2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА	10
2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања.....	10
2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	10
2.3. Тржишна структура и концентрација	11
2.4. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	13
2.5. Структура портфеља.....	15
3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА	18
3.1. Биланс стања.....	18
3.2. Биланс успјеха.....	22
3.3. Консолидовани финансијски извјештаји	26
4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ	27
4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала	27
4.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе	28
4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве	28
4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање.....	29
4.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање.....	31
4.3. Компаративни преглед кључних показатеља.....	33
4.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања	33
4.5. Технички резултат	36
4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	36
4.7. Показатељи рентабилности.....	37
4.8. Остали показатељи пословања	37
Табеле	
Табела 1: Друштва за осигурање	6
Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање са стањем на дан 31.12.2016. године	7
Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање	7
Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду	9
Табела 5: Премија и макроекономски показатељи	10
Табела 6: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2014–2016. године.....	11
Табела 7: Учешће друштава за осигурање и филијала из ФБиХ на тржишту Републике Српске	11

Табела 8: Учешће друштава из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске према реег групама	12
Табела 9: Обрачуната премија по друштвима за осигурање у периоду 2014–2016. година.....	13
Табела 10: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ у периоду 2014–2016. година.....	14
Табела 11: Обрачуната премија према врстама осигурања	15
Табела 12: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији	17
Табела 13: Актива – укупно за сва друштва за осигурање	18
Табела 14: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање.....	20
Табела 15: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање	23
Табела 16: Испуњавање захтјева адекватности капитала	27
Табела 17: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања	34
Табела 18: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.....	35
Табела 19: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила	35
Табела 20: Технички резултат друштава за осигурање	36
Табела 21: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	37
Табела 22: Показатељи рентабилности.....	37
Табела 23: Остали показатељи пословања	38

Графикони

Графикон 1: Укупна премија по друштвима за осигурање (неживотна и животна осигурања) 14	
Графикон 2: Обрачуната премија/кумулятивна стопа раста по годинама	16
Графикон 3: Обрачуната премија према врстама осигурања	16
Графикон 4: Обрачуната премија неживотних осигурања	16
Графикон 5: Структура активе друштава за осигурање.....	19
Графикон 6: Структура пасиве друштава за осигурање.....	21
Графикон 7: Капиал друштава за осигурање	22
Графикон 8: Техничке резерве свих друштава за осигурање	28
Графикон 9: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање	29
Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима	30
Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.....	30
Графикон 12: Техничке резерве животног осигурања	31
Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима ..	32
Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања.....	32
Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије	33
Графикон 16: Исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)	34

УВОДНА РИЈЕЧ

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској за 2016. годину припремљен је у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање, а на основу анализа годишњих финансијских извјештаја, актуарских извјештаја, извјештаја независних ревизора о финансијским извјештајима као и других извјештаја, које друштва за осигурање у складу са прописима, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција).

У извјештајном периоду, у Републици Српској пословало је 14 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској и 11 филијала друштава за осигурање из ФБиХ. Показатељи концентрације тржишта указују да је на тржишту осигурања Републике Српске присутна прилично јака конкуренција. Конкуренција на тржишту неживотних осигурања, посматрано кроз број учесника, континуирано расте и може утицати на неосновано смањење премије и тиме посљедично угрозити стабилност и функционисање читавог сектора.

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске достигла је ниво од 198,1 милиона КМ и већа је за 8,4%, у односу на претходну годину. Иако је на тржишту Републике Српске настављен тренд раста премије животног осигурања, ова премија још није достигла учешће од 20% у укупној премији.

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској остварила су премију од 187,4 милиона КМ, укључујући и премију коју су остварили на тржишту ФБиХ, која је за 9,4% већа у односу на претходну годину. Премија животних осигурања порасла је за 14%, а неживотних за 8,8%.

Нето резултат периода, на нивоу сектора, је добитак у износу од 14,9 милиона КМ, који је резултирао стопом поврата на капитал од 11,7%. Остварен је позитиван и технички резултат у износу од 94,4 милиона КМ, који је већи је за 9,8% у односу на претходну годину. Билансна сума је повећана за 8,0%, а укупан билансни капитал је већи за 9,5% и износио је 132,7 милиона КМ.

Укупно обрачунате техничке резерве веће су за 10,6%, у односу на претходну годину, док су за 27,3% веће у односу на премију обрачунату у овом извјештајном периоду. За разлику од стања на дан 31.12.2015. године, када три друштва за осигурање нису имала средства за покриће техничких резерви, на крају 2016. године сва друштва имају обезбијеђена средства за њихово покриће, уз напомену да једно друштво није завршило процес улагања тих средстава.

На нивоу сектора, са стањем на дан 31.12.2016. године, испуњени су захтјеви адекватности капитала, односно базични капитал друштава за осигурање већи је од гарантног фонда за 56,2%, док је расположиви капитал већи за 42,4% у односу на граничну вриједност адекватности расположивог капитала. Поред тога, сва друштва за осигурање имају обезбијеђена и додатна средства за очување солвентности, у виду покрића 50% минималног гарантног фонда прописаним облицима, а која се могу користити искључиво за заштиту осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица.

Укупно исплаћени одштетни захтјеви и накнаде у неживотним осигурањима друштава за сједиштем у Републици Српској износе 53,7 милиона КМ и мањи су за 27,7% у односу на

претходну годину, због тога што су у 2015. години биле исплаћене значајно веће штете од уобичајних због покрића катастрофалних штета проузрокованих поплавама из маја 2014. године, а чиме је привремено био нарушен тренд исплаћених штета. Накнаде по основу животног осигурања повећане су за 21,2% у односу на претходну годину и износиле су 7,6 милиона КМ, а што је у складу са старосном структуром портфеља.

У извјештајном периоду није било значајнијих осцилација код показатеља ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из уговора о осигурању, те рациа штета и рациа трошкова. Комбиновани рацио је испод 100, што значи да је премија била довољна за покриће обавеза из уговора о осигурању и трошкова спровођења осигурања.

Са становишта учешћа премије у БДП и премије животног осигурања у укупној премији, те износа премије по становнику, тржиште осигурања се може окарактерисати као неразвијено, односно као тржиште са потенцијалом за раст. Даљи развој овог тржишта је лимитиран општим економским условима, али уз системску подршку и подизање нивоа знања становништва о улози и значају осигурања може се значајно допринијети заштити имовине и лица кроз осигурање и јачању инвестиционог потенцијала сектора осигурања.

На основу свега може се закључити да је сектор осигурања, у 2016. години, био стабилан, адекватно капитализован, да је профитабилност на задовољавајућем нивоу, али и да постоји потенцијал за даљи раст тржишта/премије осигурања.

Директор,
Славен Дујаковић

Бања Лука, јун 2017. године

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у 2016. години пословало је 14 друштава за осигурање са сједиштем у Републици Српској, која су према дјелатности осигурања, сједишту и стању већинског власништва на дан 31.12.2016. године, представљена у наредној табели.

Табела 1: Друштва за осигурање

Р.Б.	Назив друштва за осигурање	Сједиште	Већинско власништво
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА			
1.	Атос осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Еурос осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
6.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
7.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
8.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
9.	Осигурање Гарант Д.Д.	Брчко	домаће
10.	"САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ" А.Д.	Бијељина	домаће
11.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
12.	Grawe осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
13.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
14.	Wiener осигурање А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 14 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 11 је обављало дјелатност неживотног осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотног и животног осигурања.

У 2016. години на тржишту осигурања Републике Српске пословало је и 11 филијала друштава за осигурање из ФБиХ, док је 7 друштава за осигурање из Републике Српске пословало путем филијале у ФБиХ.

1.1.1. Структура власништва

Према структури власништва, са стањем на дан 31.12.2016. године, 9 друштава за осигурање је било у већинском домаћем власништву, док је 5 друштава за осигурање било у већинском страном власништву.

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање са стањем на дан 31.12.2016. године

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће власништво	9	53,8%	42,1%	55,8%
Већинско страном власништво	5	46,2%	57,9%	44,2%
УКУПНО	14	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање и Централни регистар ХОВ

Удио страног капитала у укупном капиталу свих друштава за осигурање је износио 46,2%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 57,9% укупне активе и 44,2% бруто фактурисане премије.

Према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности - књижи акционара, у току 2016. године, државни капитал је евидентиран у Осигурању Аура а.д. Бања Лука у проценту од 38% (приоритетне акције) и у Крајина осигурању а.д. Бања Лука у проценту од 34,9%.

1.1.2. Људски ресурси

На дан 31.12.2016. године, у сектору осигурања било је запослено 1.633 радника, од којих у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској 1.394 радника, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ 232 радника и у Заштитном фонду Републике Српске 7 радника. У сектору осигурања раде и посредници у осигурању.

Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској, за период 2014 - 2016. године, представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 31.12.2014.		Стање на дан 31.12.2015.		Стање на дан 31.12.2016.		ИНДЕКС 2016/15
	Број	%	Број	%	Број	%	
НК	4	0,3	8	0,6	8	0,6	100,0
ПК			1	0,1	2	0,1	200,0
НС	1	0,1	0	0,0	0	0,0	
КВ	65	5,3	85	5,9	68	4,9	80,0
ССС	647	52,4	752	52,6	709	50,9	94,3
ВКВ	5	0,4	6	0,4	7	0,5	116,7
ВШС	86	7,0	90	6,3	82	5,9	91,1
ВСС	402	32,6	461	32,2	489	35,1	106,1
МР	21	1,7	25	1,7	28	2,0	112,0
ДР	3	0,2	2	0,1	1	0,1	50,0
У К У П Н О	1.234	100,0	1.430	100,0	1.394	100,0	97,5

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

1.2. Посредници у осигурању

Закључно са 31.12.2016. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписано је:

- 164 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 33 регистровало предузетничке радње,
- 12 друштава за заступање у осигурању (укључујући Поште Српске и микрокредитно друштво) и 5 филијала друштава за заступање из ФБиХ,
- 143 брокера у осигурању – физичких лица,
- 6 брокерских друштава из Републике Српске и 3 филијале брокерских друштава из ФБиХ.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је актуелни извод из регистра посредника у осигурању.

У 2016. години, Агенција је организовала едукацију и одржала испитни рок за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Стручни испит је положио 72 кандидата.

1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) основан је Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћен текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 102/09) као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда прописана је Законом о обавезним осигурањима у саобраћају („Службени гласник Републике Српске“, број: 82/15). Заштитни фонд дужан је да извршава обавезу накнаде штете настале на територији Републике Српске трећем оштећеном лицу, ако их проузрокује непознато возило или возило чији власник није закључио уговор о осигурању од аутоодговорности. Поред тога, Заштитни фонд је дужан да извршава и обавезу исплате накнаде оштећеним лицима у случају да није закључен уговор о обавезном осигурању путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, те штета из основа аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу које нису могле бити надокнађене из стечајне или ликвидационе масе друштва за осигурање.

Сва друштва за осигурање која у Републици Српској обављају послове осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја, осим путника у ваздушном саобраћају, обавезно су чланови Заштитног фонда и плаћају допринос Заштитном фонду, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности и осигурања путника у јавном превозу од посљедица несрећног случаја у Републици Српској.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у 2016. години су износили 3.429.782 КМ и већи су за 12,9%, у поређењу са претходном годином. Укупни расходи износили су 3.426.043 КМ и већи су за 13,1% у односу на претходну годину, усљед повећања износа исплаћених одштетних захтјева. Заштитни фонд је у 2016. години остварио вишак прихода над расходима у износу од 3.739 КМ.

У наредној табели дат је преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева у периоду 2014 - 2016. година, а који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама, из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	Индекс 2016/2015
1. Пријављени у текућем периоду и реактивирани	429	506	512	101,2
2. Пренесени из претходног периода	166	136	166	122,1
3. Укупан број захтјева (1+2)	595	642	678	105,6
4. Одбијени захтјеви	70	85	87	102,4
5. Обрађени захтјеви без одбијених	389	391	414	105,9
6. Број исплаћених захтјева	389	391	414	105,9
7. Износ исплаћених захтјева КМ	1.487.468	1.171.594	1.347.159	115,0

Извор: Извјештај Заштитног фонда

У односу на претходну годину, укупан број одштетних захтјева је повећан за 5,6%. Обрађени захтјеви су већи за 5,9% у односу на претходну годину и сви су исплаћени. Износ исплаћених одштетних захтјева је већи у 2016. години за 15,0%, у односу на претходну годину. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева у 2016. години износила је 3.254 КМ и већа је у односу на 2015. годину за 8,6%.

1.4. Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2016. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 33 лица. На интернет страници Агенције доступан је актуелни извод из Регистра овлашћених актуара.

1.5. Омбудсман у осигурању

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању. У извјештајном периоду Канцеларија Омбудсмана запримила је 119 предмета, углавном приговоре и притужбе осигураника, корисника накнада из осигурања, односно трећих оштећених лица, при чему су, као и у претходном периоду, доминирали приговори на поступке у исплати накнаде штете из основа осигурања аутоодговорности. Детаљнији подаци о активностима у овом сегменту рада Агенције дати су у Извјештају о раду Агенције за 2016. годину.

2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА

2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања

У наредној табели је дат компаративни преглед основних релативних показатеља, везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања.

Табела 5: Премија и макроекономски показатељи

Земља		Премија/број становника			Премија/БДП (%)			Животно/Укупна премија (%)		
		2013.	2014.	2015.	2013.	2014.	2015.	2013.	2014.	2015.
БиХ	РС	75,7	81,4	73,2	1,8	2,1	2,0	14,6	15,8	16,7
	ФБиХ	91,6	96,2	103,2	2,3	2,3	2,3	22,4	24,4	24,8
Аустрија		2.604,0	2.680,6	2.261,0	5,3	5,2	5,2	39,0	39,4	38,7
Бугарска		156,0	163,7	149,0	2,1	2,1	2,2	16,2	17,0	17,8
Грчка		476,0	478,0	382,0	2,2	2,2	2,2	40,7	45,2	45,9
Мађарска		354,0	352,5	303,0	2,6	2,5	2,4	55,3	55,9	53,7
Румунија		124,0	119,0	107,0	1,4	1,2	1,3	22,0	19,3	20,1
Словенија		1.309,0	1.245,9	1.058,0	5,6	5,0	5,0	29,8	27,6	28,7
Србија		104,0	111,1	105,0	1,8	1,9	2,0	19,0	21,5	22,4
Турска		166,0	152,7	141,0	1,5	1,5	1,6	14,1	12,8	12,2
Хрватска		372,0	351,5	299,0	2,7	2,6	2,6	28,0	30,9	33,9
Чешка		760,0	721,4	592,0	3,8	3,5	3,2	45,7	45,1	40,7

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, SwissRe

Посматрано у односу на земље у окружењу, које имају сличан ниво економске развијености, учешће премије у БДП је на приближно истом нивоу. Учешће животног осигурања у укупној премији биљежи стални раст, али је и даље ниско. Премија по становнику је нижа, како у односу на развијена тако и у односу на тржишта у развоју, уз напомену да је овај показатељ у 2015. години нижи на свим тржиштима због промјене курса USD.

2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

У наредној табели даје се преглед укупно обрачунате бруто премије на тржишту Републике Српске.²

¹ У вријеме израде овог извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2016. годину.

² Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, умањена за премију коју су та друштва остварила у ФБиХ и увећана за премију коју су друштва за осигурање са сједиштем у ФБиХ остварила у Републици Српској.

Табела 6: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2014–2016. године

(у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту Републике Српске						Индекс 2016/2015
		I-XII 2014.		I-XII 2015.		I-XII 2016.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
1.	ДРУШТВА ИЗ РС	135.141.740	79,0	142.533.340	78,0	155.728.378	78,6	109,3
1.1.	Неживотна осигурања	120.270.533	70,3	124.977.306	68,4	137.049.768	69,2	109,7
1.2.	Животна осигурања	14.871.207	8,7	17.556.034	9,6	18.678.610	9,4	106,4
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	35.981.553	21,0	40.221.388	22,0	42.419.590	21,4	105,5
2.1.	Неживотна осигурања	23.830.918	13,9	27.231.416	14,9	28.419.093	14,3	104,4
2.2.	Животна осигурања	12.150.635	7,1	12.989.971	7,1	14.000.498	7,1	107,8
УКУПНО		171.123.293	100,0	182.754.728	100,0	198.147.968	100,0	108,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске, у периоду 01.01. до 31.12.2016. године, износила је 198.147.968 КМ и већа је односу на исти период претходне године за 15.393.240 КМ или 8,4%. Премија неживотног осигурања је у просјеку порасла за 8,7%, а животног осигурања за 7,0%.

2.3. Тржишна структура и концентрација

У наредној табели приказано је учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава за осигурање из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске, у периоду од 2014 - 2016. година.

Табела 7: Учесће друштава за осигурање и филијала из ФБиХ на тржишту Републике Српске

Р.Б.	Учесће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ		
		2014.	2015.	2016.
1.	Атос осигурање А.Д.	8,6%	5,0%	6,3%
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	5,8%	5,8%	5,1%
3.	Граве осигурање А.Д.	7,6%	8,4%	8,1%
4.	Дрина осигурање А.Д.	9,1%	10,4%	9,9%
5.	Дунав осигурање А.Д.	9,0%	9,1%	8,9%
6.	Еурос осигурање А.Д.			2,9%
7.	Wiener осигурање А.Д.	10,4%	9,5%	10,0%
8.	Крајина осигурање А.Д.	5,7%	5,5%	2,1%
9.	Микрофин осигурање А.Д.	3,3%	3,4%	3,3%
10.	Нешковић осигурање А.Д.	8,2%	8,5%	8,2%
11.	Осигурање Аура А.Д.	3,9%	4,1%	4,4%
12.	Osiguranje Garant А.Д.	2,0%	3,2%	3,8%
13.	САС-СуперП осигурање А.Д.			0,5%
14.	Триглав осигурање А.Д.	5,4%	5,4%	5,0%
15.	Аса осигурање д.д.	0,0%	1,3%	1,7%
16.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1,0%	1,1%	1,0%

Р.Б.	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске			
	Друштво за осигурање из РС / Филијале друштава из ФБиХ	2014.	2015.	2016.
17.	Camelija osiguranje d.d.	0,3%	0,3%	0,4%
18.	Croatia osiguranje d.d.	0,4%	0,7%	1,0%
19.	Euroherc osiguranje d.d.	3,3%	4,0%	3,0%
20.	SARAJEVO osiguranje	3,2%	1,8%	2,1%
21.	Merkur BH osiguranje	4,8%	4,2%	3,7%
22.	Осигурање "VGT" д.д.	0,4%	0,4%	0,4%
23.	UNIQA osiguranje д.д.	4,9%	5,4%	5,6%
24.	Зовко осигурање д.д.	2,7%	2,7%	2,3%
25.	Триглав осигурање д.д.	0,0%	0,1%	0,3%
	УКУПНО	100,0%	100,0%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У сљедећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у Републици Српској по реег групама, из којег се види да се, у односу на стање на дан 31.12.2015. године, број друштава за осигурање у групи до 5% повећао, док се у групи 10-15% више не налази ни једно друштво за осигурање.

Табела 8: Учешће друштава из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупно обрачунатој премији на тржишту Републике Српске према реег групама

Учешће	Учешће друштава за осигурање из Републике Српске и филијала друштава из ФБиХ у укупној премији на тржишту Републике Српске према реег групама					
	2014.		2015.		2016.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање
до 5%	30,2%	14	32,2%	14	37,8%	17
5-10%	59,3%	8	57,5%	8	62,2%	8
10-15%	10,4%	1	10,4%	1	0,0%	0
преко 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља, такође, мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација. С обзиром да је Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2016. години износио 629 поена, може се закључити да на тржишту осигурања Републике Српске постоји прилично јака конкуренција.

У том контексту, треба истаћи да је присутан тренд смањења Herfindahl Hirschman-овог индекса, што указује на континуирано повећање конкуренције на овом тржишту.

2.4.Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија, у периоду 01.01. до 31.12.2016. године, коју су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију коју су ова друштва за осигурање остварила на тржишту осигурања ФБиХ, износила је 187.393.485 КМ (од чега 31.665.107 КМ у ФБиХ, а 155.728.378 КМ у Републици Српској). У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 16.069.976 КМ или 9,4%.

У наредној табели приказан је преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање.

Табела 9: Обрачуната премија по друштвима за осигурање у периоду 2014–2016. година

(у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2016/ 2015
		2014.		2015.		2016.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Атос осигурање А.Д.	15.356.845	9,9	9.501.718	5,5	13.396.154	7,1	141,0
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	14.004.946	9,0	15.162.815	8,9	15.265.874	8,1	100,7
3.	Граве осигурање А.Д.	13.033	0,0	23.932	0,0	16.954	0,0	70,8
4.	Дрина осигурање А.Д.	19.076.537	12,2	23.296.826	13,6	24.413.426	13,0	104,8
5.	Дунав осигурање А.Д.	15.999.612	10,3	18.013.284	10,5	20.696.765	11,0	114,9
6.	Еурос осигурање А.Д.					5.805.365	3,1	
7.	Wiener осигурање А.Д.	25.662.912	16,5	29.337.981	17,1	27.301.980	14,6	93,1
8.	Крајина осигурање А.Д.	9.710.231	6,2	9.970.714	5,8	4.159.511	2,2	41,7
9.	Микрофин осигурање А.Д.	6.514.275	4,2	7.727.164	4,5	8.665.103	4,6	112,1
10.	Нешковић осигурање А.Д.	14.017.231	9,0	15.445.117	9,0	16.262.333	8,7	105,3
11.	Осигурање Аура А.Д.	7.544.864	4,8	8.959.663	5,2	12.134.006	6,5	135,4
12.	Осигурање Гарант Д.Д.	3.346.557	2,1	5.759.151	3,4	7.490.302	4,0	130,1
13.	САС-СуперП осигурање А.Д.					1.086.548	0,6	
14.	Триглав осигурање А.Д.	9.300.477	6,0	9.829.668	5,7	9.833.350	5,2	100,0
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	140.547.520	90,2	153.028.033	89,3	166.527.671	88,9	108,8
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Граве осигурање А.Д.	13.006.048	8,4	15.238.494	8,9	15.970.100	8,5	104,8
2.	Дунав осигурање А.Д.	700.797	0,4	736.624	0,4	714.749	0,4	97,0
3.	Wiener осигурање А.Д.	1.498.483	1,0	2.320.358	1,4	4.180.965	2,2	180,2
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	15.205.328	9,8	18.295.476	10,7	20.865.814	11,1	114,0
	УКУПНА ПРЕМИЈА	155.752.848	100,0	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	109,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 1: Укупна премија по друштвима за осигурање (неживотна и животна осигурања)

Извор: Извештаји друштава за осигурање

У 2016. години, у односу на претходну годину, код неживотних осигурања три друштва за осигурање остварила су мању премију, док је код животних осигурања једно друштво за осигурање остварило мању премију.

У премији оствареној на тржишту осигурања Републике Српске учествују и филијале друштава за осигурање из ФБиХ, и то у износу од 42.419.590 КМ, што представља 21,4% у односу на укупну премију.

У наредној табели приказан је преглед обрачунате премије, по филијалама друштава из ФБиХ, на тржишту осигурања у Републици Српској, у периоду 2014 - 2016. године.

Табела 10: Обрачуната премија по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ у периоду 2014–2016. година (у КМ)

Р.Б.	Филијале друштава за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2016/2015
		2014.		2015.		2016.		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Аса осигурање д.д.	16.201	0,0	2.385.776	5,9	3.329.131	7,8	139,5
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.670.142	4,6	1.876.177	4,7	1.925.659	4,5	102,6
3.	Camelija osiguranje d.d.	546.587	1,5	612.088	1,5	701.618	1,7	114,6
4.	Croatia osiguranje d.d.	653.364	1,8	1.159.739	2,9	1.814.208	4,3	156,4
5.	Euroherc osiguranje d.d.	5.585.874	15,5	7.247.652	18,0	5.857.642	13,8	80,8
6.	SARAJEVO osiguranje	5.537.645	15,4	3.309.403	8,2	4.182.596	9,9	126,4
7.	Merkur BH osiguranje	198.001	0,6	217.909	0,5	261.350	0,6	119,9
8.	Осигурање "VGT" д.д.	649.472	1,8	648.646	1,6	818.691	1,9	126,2
9.	UNIQA osiguranje д.д.	4.401.618	12,2	4.758.278	11,8	5.037.833	11,9	105,9
10.	Зовко осигурање д.д.	4.572.014	12,7	5.015.747	12,5	4.490.365	10,6	89,5
	УКУПНО НЕЖИВОТНА	23.830.918	66,2	27.231.416	67,7	28.419.093	67,0	104,4
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.			80.029	0,2	122.154	0,3	152,6
2.	Croatia osiguranje d.d.	75.611	0,2	85.885	0,2	137.721	0,3	160,4
3.	Merkur BH osiguranje д.д.	8.020.263	22,3	7.483.182	18,6	7.049.493	16,6	94,2
4.	UNIQA osiguranje д.д.	4.040.648	11,2	5.138.811	12,8	6.129.961	14,5	119,3
5.	Триглав осигурање д.д.	14.114	0,0	202.064	0,5	561.168	1,3	277,7
	УКУПНО ЖИВОТНА	12.150.635	33,8	12.989.971	32,3	14.000.497	33,0	107,8
	УКУПНА ПРЕМИЈА	35.981.553	100,0	40.221.388	100,0	42.419.590	100,0	105,5

Извор: Извештаји филијала друштава за осигурање

У наставку овог извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи друштава за осигурање из Републике Српске, а који произилазе из пословања друштава и у Републици Српској и у ФБиХ.

2.5. Структура портфеља

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије друштава за осигурање према врстама осигурања, у периоду 2014 - 2016. година, с тим да се категорија „остало“ односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела 11: Обрачуната премија према врстама осигурања

Врста осигурања	2014.		2015.		2016.		Индекс 2016/15
	Износ	%	Износ	%	Износ	%	
Осигурање незгоде	9.797.621	6,3	11.199.875	6,5	11.797.295	6,3	105,3
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	10.090.636	6,5	9.821.394	5,7	10.077.750	5,4	102,6
Осигурање имовине од пожара и природних сила	7.206.001	4,6	6.507.093	3,8	6.320.524	3,4	97,1
Осигурање осталих штета на имовини	10.300.674	6,6	12.776.740	7,5	11.601.584	6,2	90,8
Осигурање од одговорности за м/в	99.632.267	64,0	109.042.261	63,6	122.546.888	65,4	112,4
Остало	3.520.322	2,3	3.680.671	2,1	4.183.629	2,2	113,7
Укупно неживотна осигурања	140.547.520	90,2	153.028.033	89,3	166.527.671	88,9	108,8
Животно осигурање	15.205.327	9,8	18.295.476	10,7	20.865.814	11,1	114,0
УКУПНО	155.752.848	100,0	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	109,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Од укупно обрачунате премије, у 2016. години, на премију неживотног осигурања односило се 166.527.671 КМ или 88,9%, док је обрачуната премија животног осигурања износила 20.865.814 КМ или 11,1%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 8,8%, док је премија животних осигурања порасла за 14,0%. Премија осигурања од одговорности за моторна возила има доминантно учешће у укупно обрачунатој премији.

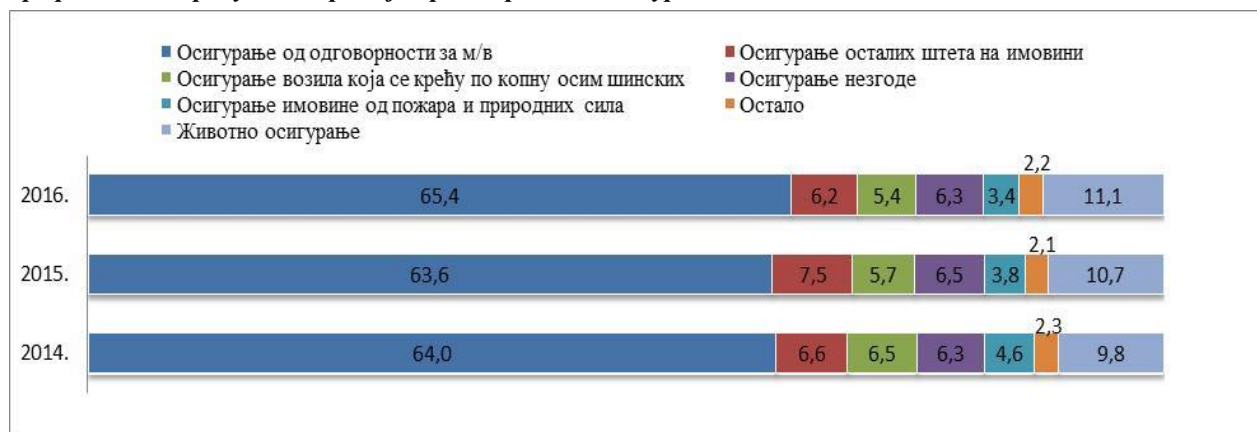
У наставку се даје низ графичких илустрација обрачунате премије.

Графикон 2: Обрачуната премија/кумулативна стопа раста по годинама

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 3: Обрачуната премија према врстама осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 4: Обрачуната премија неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредној табели дати су подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године.

Табела 12: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији

Врста осигурања	2014.	%	2015.	%	2016.	%	Индекс 2016/15
Обавезно	109.440.514	70,3	120.247.934	70,2	134.351.059	71,7	111,7
Необавезно	46.312.333	29,7	51.075.576	29,8	53.042.426	28,3	103,9
УКУПНО	155.752.848	100,0	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	109,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У посматраном периоду, није било значајнијих промјена учешћа премије обавезних и премије необавезних осигурања у структури укупне премије.

3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених ревидираних финансијских извјештаја друштава за осигурање за 2016. годину, у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2015. и 2016. годину.

3.1. Биланс стања

У сљедећој табели се даје скраћена шема активе збирног биланса стања за сва друштва за осигурање.

Табела 13: Актива – укупно за сва друштва за осигурање

(уКМ)

А К Т И В А	31.12.2015. година		31.12.2016. година		Индекс 2016/15
	Износ	%	Износ	%	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV+V)	255.454.567	69,2	259.214.863	64,7	101,5
I Нематеријална средства	1.581.549	0,4	1.368.854	0,3	86,6
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	93.445.331	25,3	93.347.941	23,3	99,9
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	34.586.046	9,4	34.084.773	8,5	98,6
2. Инвестиционе некретнине	54.382.210	14,7	56.134.970	14,0	103,2
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	4.477.076	1,2	3.128.197	0,8	69,9
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	160.130.804	43,3	163.956.114	40,9	102,4
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	1.899.253	0,5	2.199.255	0,5	115,8
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијећа, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	158.231.551	42,8	161.756.859	40,4	102,2
IV Остала дугорочна средства		0,0	487.306	0,1	
V Одложена пореска средства	296.882	0,1	54.649	0,0	18,4
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	113.949.805	30,8	141.212.611	35,3	123,9
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	340.098	0,1	517.298	0,1	152,1
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	84.048.927	22,8	111.630.545	27,9	132,8
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	10.673.399	2,9	10.893.940	2,7	102,1
2. Потраживања из специфичних послова и остала потраживања	8.956.977	2,4	8.824.924	2,2	98,5
3. Краткорочни финансијски пласмани	42.524.349	11,5	65.554.135	16,4	154,2
4. Готовина	21.894.202	5,9	26.357.545	6,6	120,4
III Активна временска разграничења	29.457.435	8,0	28.878.822	7,2	98,0
IV - Одложена пореска средства	103.345	0,0	185.947	0,0	179,9
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	369.404.371	100,0	400.427.475	100,0	108,4
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	6.787.697		5.784.262		85,2
УКУПНА АКТИВА	376.192.069		406.211.737		108,0

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Вриједност пословне активе и пасиве друштава за осигурање у Републици Српској, са стањем на дан 31.12.2016. године, износила је 400.427.475 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2015. године већа је за 8,4%.

У наредном графичком приказу представљена је структура активе за 2015. и 2016. годину.

Графикон 5: Структура активе друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Структуру пословне активе чине стална имовина са учешћем од 64,7% и текућа имовина са учешћем од 35,3%, при чему је, у односу на претходну годину, смањено учешће сталне имовине са 69,2% на 64,7%, а повећано учешће текуће имовине са 30,8% на 35,3%. У односу на претходну годину, дошло је до повећања номиналне вриједности сталне имовине за 1,5% и текуће имовине за 23,9%.

Пораст сталне имовине резултат је раста инвестиционих некретнина за 3,2%, и дугорочних финансијских пласмана за 2,4%. Основна средства у припреми и остала основна средства су смањена, што је дијелом утицало на повећање инвестиционих некретнина.

У оквиру дугорочних финансијских пласмана, повећано је учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица за 15,8%, које се односи на улагање једног друштва за осигурање у оснивање микрокредитног друштва. Међутим, ово повећање није материјално значајно, јер је учешће ове ставке у пословној активи тек 0,5%. Остале промјене код дугорочних финансијских пласмана у складу су са промјенама у структури улагања средстава за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда, а у оквиру којих је дошло до повећања улагања у финансијска средства расположива за продају (обвезнице) и смањење улагања у орочене депозите.

Остале ставке, у оквиру позиције стална имовина, немају значајно учешће у пословној активи и њихове промјене не утичу на способност измирења обавеза из уговора о осигурању.

У оквиру текуће имовине, номинално посматрано, највећи раст је забиљежен код ставке краткорочна потраживања, пласмани и готовина, а у оквиру које су повећани краткорочни финансијски пласмани у земљи за два пута, те готовина за 20,4%. Овај раст произилази из раста обрачунатих техничких резерви и промјена у структури улагања средстава за покриће техничких резерви и 50% минималног гарантног фонда. Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји повећане су за 52,1%, а одложена пореска

средства за 79,9%. Како је заједничко учешће ових ставки у пословној активи тек 0,1%, овај раст није материјално значајан.

Ванбилансна актива, односно пасива, је смањења у односу на претходну годину за 14,8% услед смањења потенцијалних обавеза по основу датих гаранција за обезбјеђење извршења обавеза трећих лица код три друштва за осигурање. Дио ове позиције односи се на државну имовину (грађевинске објекте које користи друштво за осигурање Wiener osiguranje a.d) и на отписана потраживања једног друштва за осигурање, гдје није било значајнијих промјена.

У наредном прегледу дат је упоредни приказ агрегатних позиција пасиве Биланса стања на нивоу сектора за 2015. и 2016. годину.

Табела 14: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање

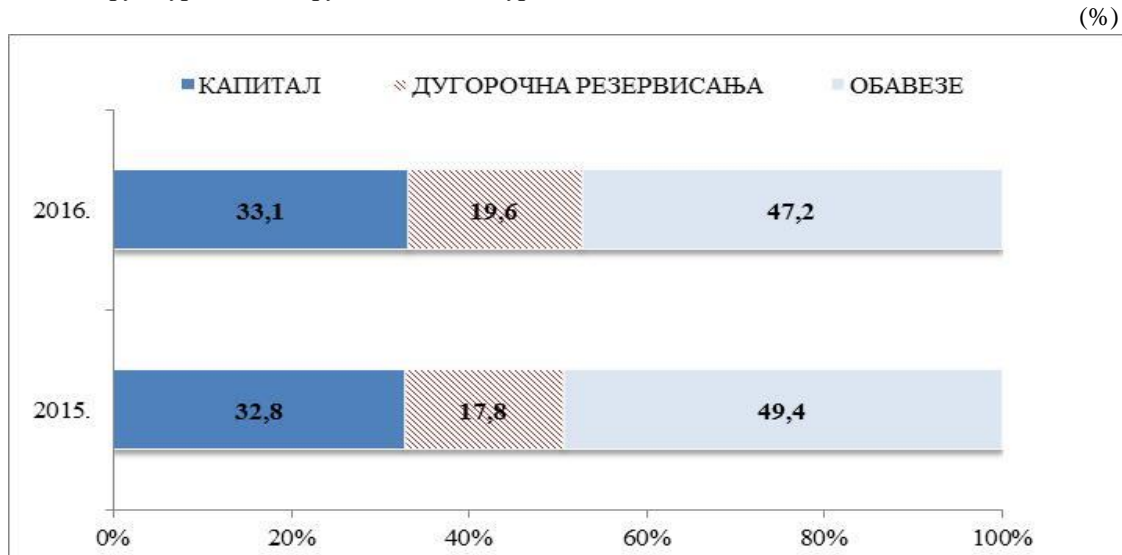
(у КМ)

ПАСИВА	31.12.2015. година		31.12.2016. година		Индекс 2016/15
	Износ	%	Износ	%	
А. КАПИТАЛ	121.169.673	32,8	132.711.391	33,1	109,5
1. Основни капитал	92.788.292	25,1	105.741.092	26,4	114,0
2. Емисиона премија	3.185.645	0,9	3.185.700	0,8	100,0
3. Емисиони губитак	4.077.327	1,1	4.073.025	1,0	99,9
4. Резерве из добитка	5.685.024	1,5	5.961.666	1,5	104,9
5. Ревалоризационе резерве	3.918.128	1,1	3.829.035	1,0	97,7
6. Нереализовани добити по основу финансијских средстава расположивих за продају	4.540.975	1,2	3.237.694	0,8	71,3
7. Нереализовани губити по основу финансијских средства расположивих за продају	1.500.464	0,4	1.604.785	0,4	107,0
8. Нераспоређени добитак (9+10)	25.694.184	7,0	28.660.159	7,2	111,5
9. Нераспоређени добитак ранијих година	4.478.860	1,2	5.850.973	1,5	130,6
10. Нераспоређени добитак текуће године	21.215.324	5,7	22.809.186	5,7	107,5
11. Губитак до висине капитала (12+13)	9.064.784	2,5	12.226.145	3,1	134,9
12. Губитак ранијих година	3.731.794	1,0	4.309.320	1,1	115,5
13. Губитак текуће године	5.332.990	1,4	7.916.825	2,0	148,5
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	65.642.237	17,8	78.578.911	19,6	119,7
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	182.592.461	49,4	189.137.173	47,2	103,6
1. Дугорочне обавезе	4.933.656	1,3	48.133	0,0	1,0
2. Краткорочне обавезе и ПВР	177.658.805	48,1	189.089.040	47,2	106,4
2.1. Преносна премија ЖО	4.834.996	1,3	4.972.987	1,2	102,9
2.2. Преносна премија НЖО	82.853.206	22,4	91.828.622	22,9	110,8
2.3. Резервисане штете ЖО	1.003.593	0,3	584.495	0,1	58,2
2.4. Резервисане штете НЖО	62.304.736	16,9	64.683.352	16,2	103,8
2.5. Друга пасивна временска разграничења	6.705.930	1,8	4.371.574	1,1	65,2
2.6. Остале краткорочне обавезе	19.956.344	5,4	22.648.009	5,7	113,5
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	369.404.371	100,0%	400.427.475	100,0%	108,4
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	6.787.697		5.784.262		85,2
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	376.192.069		406.211.737		108,0

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

У наредном графичком приказу представљена је структура пасиве за 2015. и 2016. годину.

Графикон 6: Структура пасиве друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Структуру пословне пасиве, са стањем на дан 31.12.2016. године, чине обавезе 47,2%, капитал 33,1% и дугорочна резервисања 19,6%. Треба истаћи да, у структури пословне пасиве техничке резерве животних и неживотних осигурања учествују са 40,5%, математичка резерва и резервисања за учешће у добитку код животних осигурања са 18,8% и капитал са 33,1%, односно да ове позиције учествују укупно са 92,4% у пословној пасиви. Учешће ових позиција и њихов међусобни однос у складу је са основном дјелатности и структуром портфеља друштава за осигурање из Републике Српске.

На позицији капитал забиљежен је раст од 9,5%, у односу на претходну годину, у оквиру које је повећан основни капитал за 14% као резултат пораста акцијског капитала. Акцијски капитал је повећан због оснивања два нова друштва за осигурање и емисија акција код четири друштва за осигурање. Резерве из добитка су повећане за 4,9%. Позиција нераспоређени добитак ранијих година повећана је за 30,6%, док је позиција нераспоређени добитак текуће године повећана за 7,5%.

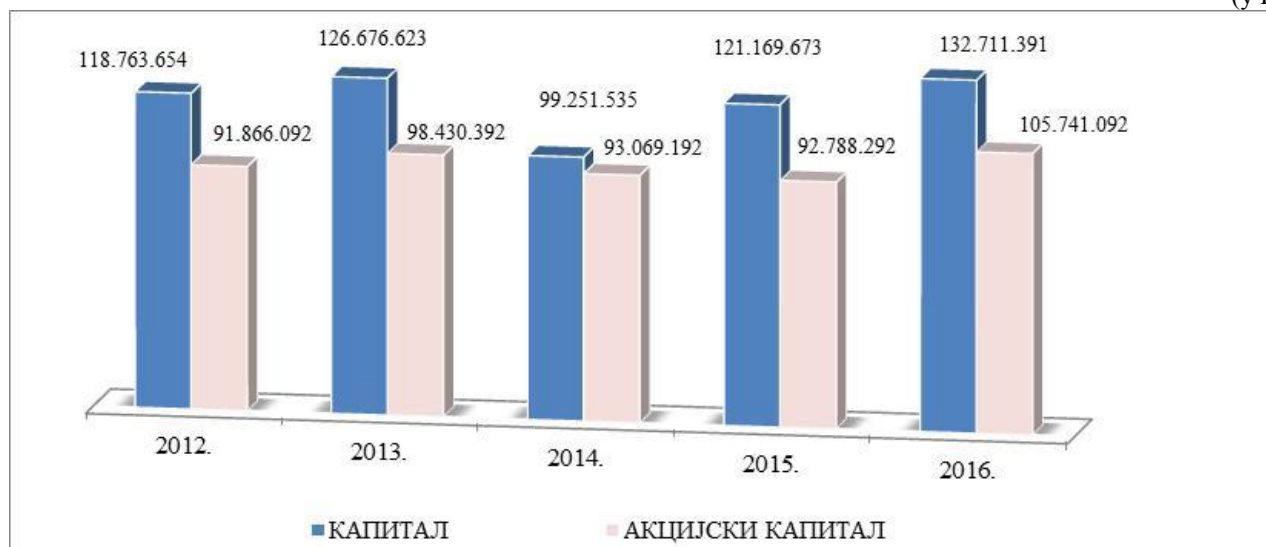
Нереализовани добици по основу усклађивања вриједности финансијских средстава расположивих за продају (портфељ хартија од вриједности, првенствено обвезница) смањени су за 28,7%, док су нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају повећани за 7,0%. Треба истаћи да је учешће позиција нереализовани добици/губици по основу финансијских средстава расположивих за продају, у пословној пасиви, појединачно посматрано, испод 1%.

Губитак текуће године повећан је за 48,5% у односу на претходну годину, а остварила су га четири друштва за осигурање. Губитак ранијих година повећан је за 15,5% у односу на претходну годину, јер је једно друштво за осигурање извршило корекцију финансијских извјештаја за 2015. годину примјеном Међународног рачуноводственог стандарда 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке. Промјене у оквиру ставки губитак текуће године и губитак претходних година биће детаљније објашњене у наставку овог извјештаја.

У наставку се даје преглед кретања капитала за период 2012 - 2016. године:

Графикон 7: Капитал друштава за осигурање

(у КМ)

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

На позицији дугорочна резервисања забиљежен је пораст од 19,7%, у односу на претходну годину. У оквиру ове позиције дошло је до пораста математичке резерве за 19,7% и резерве за учешће у добитку животних осигурања за 10,6%, а што је у складу са старосном структуром портфеља животног осигурања и представља наставак позитивног тренда. Математичка резерва и резервисања за учешће у добитку животних осигурања чине 95,9% дугорочних резервисања. Повећана су и резервисања за судске спорове у току и остала дугорочна резервисања за 43,5% , а што је резултат значајнијег повећања резервисања по основу извршне судске пресуде код једног друштва за осигурања, која није произашла из послова осигурања.

Укупне обавезе у односу на прошлу годину повећане су за 3,6%. Краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења су повећане за 6,4%, а дугорочне смањене за 99,0%. Дугорочне обавезе су смањене услед отплате дијела дугорочног кредита и преноса дијела кредита који доспијева у року од годину дана на ставку остале краткорочне обавезе у складу са рачуноводственим прописима. Поред тога, значајнији утицај на повећање краткорочних обавезе имале су ставке преносне премије код животних и неживотних осигурања, као и резервисања за штете неживотних осигурања. На позицији резервисања за штете животних осигурања дошло до смањења од 41,8%, а што је у складу са порастом износа исплаћених штета по основу уговора о животног осигурању, при чему се истиче да ова ставка у пословној пасиви учествује тек са 0,1%. На смањење ставке друга пасивна временска разграничења значајно је утицало нетирање интерних односа код једног композитног друштва за осигурање, а у складу са прописима о рачуноводству.

3.2. Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки Биланса успјеха за сва друштва за осигурање за 2015. и 2016. годину.

Табела 15: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	2015.	%	2016.	%	Индекс 2016/15
	Износ		Износ		
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	215.543.653	92,8	200.267.803	93,2	92,9
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	18.343.265		21.833.725		119,0
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	144.980.108		158.000.413		109,0
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	34.112.767		7.087.315		20,8
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	6.431.110		4.179.563		65,0
5. Приходи од поврата пореских и других дажина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	381.610		247.386		64,8
6. Други пословни приходи	11.294.793		8.919.401		79,0
II - Пословни расходи (1+2)	200.951.128	94,0	185.439.679	93,7	92,3
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	127.259.819		106.779.960		83,9
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	13.074.054		16.009.408		122,5
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	7.469.578		8.582.198		114,9
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	106.716.187		82.188.354		77,0
2. Трошкови спровођења осигурања	73.691.309		78.659.719		106,7
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	14.592.525		14.828.124		101,6
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	9.682.522	4,2	10.260.808	4,8	106,0
II - Финансијски расходи	861.198	0,4	771.186	0,4	89,5
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	8.821.324		9.489.622		107,6
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АIII+БIII)	23.413.849		24.317.746		103,9
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	4.843.470	2,1	3.688.197	1,7	76,1
II - Остали расходи	10.200.498	4,8	9.824.540	5,0	96,3
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-5.357.028		-6.136.343		114,5
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	981.425	0,4	286.055	0,1	29,1
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	579.316	0,3	950.936	0,5	164,1
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	402.109		-664.881		
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
	14.287	0,0	245.546	0,1	1718,7
Д I- РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
	80.118	0,0	120.385	0,1	150,3
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВIII+ ГIII+Д-ДI)	18.393.099		17.641.683		95,9
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ Порески расходи периода					
	2.386.459		2.500.780		104,8
Ж - ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	187.749	0,1	248.807	0,1	132,5
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е-Ж)=(З I-З 2)	15.818.891		14.892.095		94,1
1. Нето добитак текуће године	21.265.914		22.808.920		107,3
2. Нето губитак текуће године	5.447.023		7.916.825		145,3
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добитци утврђени директно у капиталу	1.140.955	0,5	52.567	0,0	4,6
II - Губитци утврђени директно у капиталу	963.656	0,5	505.566	0,3	52,5
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	16.064		36.287	0,0	225,9
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИI-ИII±ИIII)	16.012.254		14.475.384		90,4

ПОЗИЦИЈА	2015.	%	2016.	%	Индекс 2016/15
	Износ		Износ		
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БИ+ВИ+ГI+Д+ИИ)	232.206.312	100,0	214.800.976	100,0	92,5
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БИ+ВИ+ГII+ДI+ИИ+ИИИ+Ж)	213.807.599	100,0	197.824.812	100,0	92,5
Љ.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	18.398.713		16.976.164		92,3
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	2.386.459		2.500.780		104,8
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	16.012.254		14.475.384		90,4

Извори: финансијски извјештаји друштва

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу у 2016. години износили су 214.800.976 КМ и мањи су у односу на претходну годину за 7,5%.

Пословни приходи друштва за осигурање у 2016. години чине 93,2% укупних прихода и износили су 200.267.803 КМ и мањи су за 7,1% у односу на претходну годину. У оквиру пословних прихода дошло је до повећања прихода од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања за 19,0% и неживотних осигурања за 9,0%. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања смањени су за 79,2% у односу на претходну годину, јер су у 2015. години биле исплаћене значајно веће штете од стране реосигураваача од уобичајних због покрића катастрофалних штета проузрокованих поплавама из маја 2014. године. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања, други пословни приходи, те приходи од поврата пореских и других дацбина и сл. заједно учествују са мање од 7% у пословним приходима.

Финансијски приходи чине 4,8% укупних прихода и већи су за 6,0% у односу на претходну годину. Остали приходи су смањени за 23,9%, услед наплате потраживања за које је извршена исправка у ранијем периоду.

Приходи од усклађивања вриједности имовине, приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година и добици утврђени директно у капиталу заједно чине 0,3% укупних прихода и нису имали значајан утицај на укупан нето резултат.

Укупни расходи, укључујући и губитке утврђене директно у капиталу у 2016. години износили су 197.824.812 КМ и мањи су за 7,5% у односу на претходну годину. Пословни расходи чине 93,7% укупних расхода и износили су 185.439.679 КМ, а мањи су за 7,7% у односу на претходну годину.

Функционални расходи чине 57,6% пословних расхода, а смањени су за 16,1%. У оквиру функционалних расхода на позицији накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања, која чини 77,0% функционалних расхода, дошло је до смањења од 23,0% у односу на претходну годину. На ово смањење значајно је утицала исплата, у току 2015. године, већих штета од уобичајних по основу покрића катастрофалних штета проузрокованих поплавама из маја 2014. године. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе су повећани за 22,5%, док су се накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања повећале за 14,9%. Ове промјене представљају наставак позитивног тренда код животних осигурања, јер су резултат повећања математичке резерве и исплаћених обавеза по основу

уговора о осигурању живота. Трошкови спровођења осигурања су повећани за 6,7%, а у оквиру којих трошкови материјала, енергије, услуга и нематеријални трошкови учествују са 59,6% и порасли су за 12,1%. Остали расходи су смањени за 3,7%, усљед редовније наплате потраживања у односу на претходни период.

У структури укупних расхода финансијски расходи учествују са 0,4%, расходи од усклађивања вриједности имовине са 0,5% и губици утврђени директно у капиталу са 0,3%. Због малог учешћа у укупним расходима, исти нису имали материјално значајан утицај на укупан нето резултат у 2016. години, без обзира на њихову релативну промјену.

Пословни добитак је износио 14.828.124 КМ и већи је за 1,6% у односу на претходну годину, док је добитак из редовне активности (када се укључе финансијски приходи и расходи) износио 24.317.746 КМ и већи је за 3,9%. Из основне дјелатности друштава за осигурање остварено је 99,6% добитка сектора осигурања.

Нето резултат периода, на нивоу сектора, је добитак у износу од 14.892.095 КМ. Десет друштава за осигурање је остварило нето добитак у износу од 22.808.920 КМ, док су четири друштва за осигурање остварила нето губитак у износу од 7.916.825 КМ. У оствареном губитку једно друштво за осигурање учествује са 71,8%. Ово друштво је исказало губитак код неживотног и животног осигурања, а који је највећим дијелом последица: смањења бруто обрачунате премије осигурања код неживотних осигурања, високих трошкова спровођења осигурања у оба сегмента, пораст расхода по основу усклађивања вриједности инвестиционих некретнина, пораст расхода по основу премија и провизија реосигурања и саосигурања, те отписа и исправке вриједности потраживања због ненаплативости. Међутим, губитак није угрозио адекватност капитала и покриће техничких резерви овог друштва за осигурање. Друго друштво за осигурање је исказало губитак као последицу исправке вриједности ненаплаћених регресних потраживања по основу извршења преузетих кредитних обавеза трећих лица за које је друштво дало гаранције. Ова потраживања су обезбијеђена уписаном хипотеком првог реда на непокретној имовини, а у току је поступак принудне наплате судским путем. Треће друштво за осигурање је исказало губитак због значајног пада пословних активности и високих трошкова, изазваних проблемима у руковођењу и управљању друштвом након промјене власничке структуре. У циљу заштите интереса осигураника и трећих оштећених лица друштву је наложено више надзорних мјера, једна од њих је и увођење ванредне управе, а које су се показале сврсисходним. Четврто друштво за осигурање, основано средином године, је усљед трошкова оснивања исказало губитак у мањем износу.

Укупан нето резултат на нивоу сектора, добијен као разлика укупних прихода, добитака утврђених директно у капиталу и одложених пореских прихода, са једне стране, и укупних расхода и губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит са друге стране, је добитак у износу од 14.475.384 КМ.

Код једног друштва за осигурање, након предаје неревидираних финансијских извјештаја дошло је до корекције појединих билансних позиција у финансијским извјештајима претходне године по основу рјешења издатих од стране пореских органа, те се због наведеног, одређени подаци за 2015. годину исказани у овом извјештају, разликују од података за исту годину у Извјештају о стању у сектору осигурања за период 01.01 до 31.12.2015. године. Корекције су извршене у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 – Рачуноводствене

политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке. Пословна актива и пасива за 2015. годину по основу наложених корекција је мања за 995.915 КМ, а укупан нето резултат у обрачунском периоду је смањен за 50.471 КМ.

3.3. Консолидовани финансијски извјештаји

Од укупно 14 друштава за осигурање, четири друштва за осигурање врше директну или индиректну контролу над једним или више правних лица или остварују значајан утицај над другим правним лицима, те су у складу са чланом 19. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске, обавезни да састављају консолидоване финансијске извјештаје повезаних правних лица који чине једну економску цјелину.

У складу са претходно наведеним, друштва за осигурање су саставила и доставила Агенцији ревидиране консолидоване финансијске извјештаје. Два друштва за осигурање су, у консолидованим финансијским извјештајима, исказала добитак у укупном износу од 4.425.369 КМ, а два друштва за осигурање су исказала губитак у укупном износу од 6.872.064 КМ. Укупан нето резултат периода за ова друштва за осигурање исказан у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима је негативан и износио је 2.446.695 КМ.

Губитак исказан у појединачним ревидираним финансијским извјештајима ових друштава за осигурање износи 2.336.927 КМ и мањи је за 109.768 КМ од губитка исказаног у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима.

4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ

4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала

Друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској обавезна су да континуирано одржавају висину капитала, која је адекватна обиму и врстама послова осигурања које обављају, односно ризицима којима су изложена у обављању послова осигурања.

Адекватност капитала друштва за осигурање мјери се у смислу испуњавања прописаних услова, односно расположиви капитал друштва за осигурање мора бити најмање једнак граничној вриједности адекватности расположивог капитала³, док базични капитал мора бити најмање једнак износу гарантног фонда⁴. Композитна друштва за осигурање морају одвојено исказивати испуњавање захтјева адекватности капитала за групу животних и неживотних осигурања.

Табела 16: Испуњавање захтјева адекватности капитала

Р. Б.	О п и с	(у КМ)	
		2016. година	
		Неживотна осигурања	Животна осигурања
1.	Базични капитал	90.168.378	12.905.618
2.	Гарантни фонд	57.000.000	9.000.000
3.	Више/мање базичног капитала (1-2)	33.168.378	3.905.618
4.	Расположиви капитал	81.192.358	12.905.618
5.	Гранична вриједност адекватности расположивог капитала	57.000.000	9.086.032
6.	Више/мање расположивог капитала (4-5)	24.192.358	3.819.586

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Базични капитал на нивоу сектора, са стањем на дан 31.12.2016. године, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, износио је 103.073.996 КМ и већи је од гарантног фонда за 37.073.996 КМ или 56,2%. Базични капитал за неживотна осигурања већи је од гарантног фонда за 58,2%, а код животних осигурања за 43,4%.

Расположиви капитал⁵, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, утврђен у сврху исказивања испуњавања захтјева адекватности капитала, износио је 94.097.976 КМ, са стањем на дан 31.12.2016. године. На нивоу сектора исказан је вишак расположивог капитала, у односу на граничну вриједност адекватности расположивог капитала, у износу од 28.011.944 КМ (или 42,4%), од чега 24.192.358 КМ у неживотном осигурању (или 42,4%), односно 3.819.586 КМ вишка у животном осигурању (или 42,0%).

³ Гранична вриједност адекватности расположивог капитала је износ маргине солвентности или минимално прописани износ акционарског капитала за друштва за осигурање, а у зависности који је од ова два износа већи.

⁴ Гарантни фонд одговара износу 1/3 маргине солвентности или минимално прописаном износу акционарског капитала за друштва за осигурање, а у зависности који је од ова два износа већи.

⁵ Потребно је нагласити да се износ капитала, утврђен у сврху испуњавања захтјева адекватности капитала, разликује од износа капитала исказаног у билансу стања.

Иако је на нивоу сектора осигурања Републике Српске обезбијеђено испуњавање захтјева адекватности капитала, једно друштво за осигурање код неживотног осигурања је исказало мањак расположивог и базичног капитала. Треба нагласити, да је ово друштво, након изречених мјера надзора Агенције, у току извјештајног периода, извршило докапитализацију у циљу испуњавања захтјева адекватности капитала. Међутим, због покривања и санирања губитака из претходних периода, са стањем на дан 31.12.2016. године, исказан је одређени недостатак расположивог и базичног капитала. У периоду израде овог извјештаја, друштву је изречена мјера надзора за обезбјеђење адекватности капитала.

У контексту напријед наведеног, наглашава се да сва друштва имају обезбијеђена и додатна средства за заштиту осигураника и очувања солвентности друштва за осигурање, која се у друге сврхе не могу користити. Наиме, поред испуњавања прописаних захтјева адекватности капитала, друштва за осигурање имају обавезу да износ у висини од најмање 50% минимално потребног гарантног фонда држе у намјенски ороченом депозиту или хартијама од вриједности, чији је емитент или гарант Босна и Херцеговина, Република Српска или Централна банка БиХ. Сва друштва за осигурање испуњавају овај захтјев, односно посједују захтијevano покриће у наведеним средствима.

4.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви, основни је предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције, кроз обавезне извјештаје које друштва за осигурање достављају периодично и кроз непосредне контроле.

У наредном графикону илуструје се преглед обрачунатих техничких резерви на нивоу сектора, у периоду од 2008 до 2016. година.

Графикон 8: Техничке резерве свих друштава за осигурање

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

На дан 31.12.2016. године, укупно обрачунате техничке резерве на нивоу сектора веће су за 10,6% у односу на исти дан претходне године.

Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у прописане облике средстава, уз примјену принципа сигурности, профитабилности, те водећи рачуна о дисперзији улагања.

С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животног и неживотног осигурања, у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање

Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, у периоду од 2008. до 2016. године, приказане су у наредном графикону.

Графикон 9: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

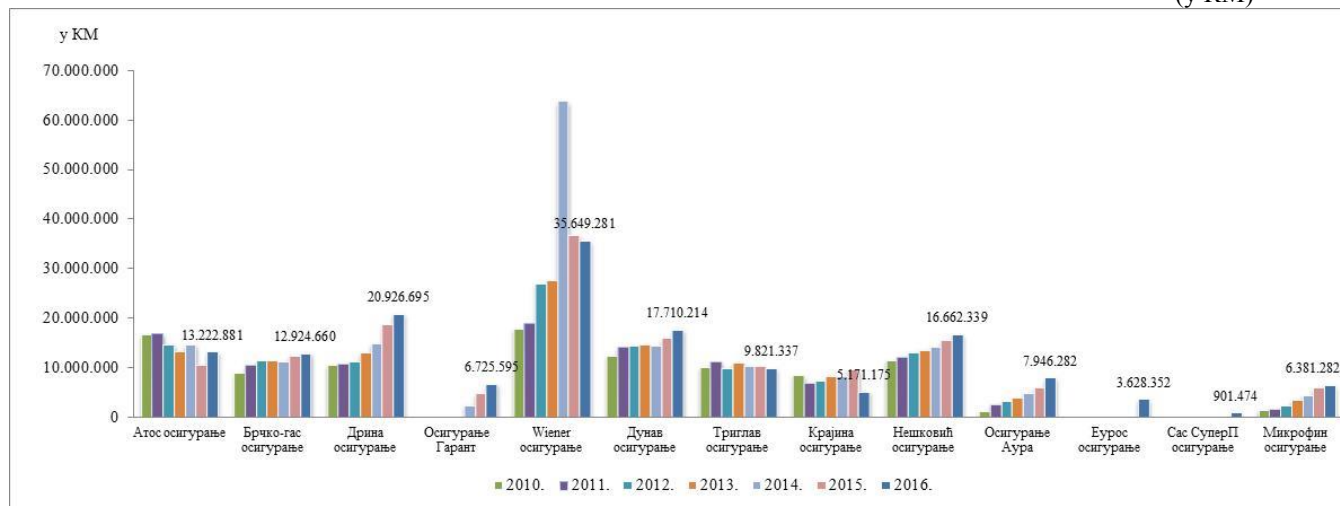
Упоредо са растом премије, техничке резерве неживотних осигурања, у периоду од 2008. до 2016. година, повећане су за 77,4%.

Укупно обрачунате техничке резерве за неживотна осигурања са стањем на дан 31.12.2016. године износиле су 157.686.048 КМ и веће су у односу на претходну годину за 7,7%.

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања појединачно, по друштвима за осигурање.

Графикон 10: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима

(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Из графикана се види да је, са стањем на дан 31.12.2016. године, у односу на исти дан претходне године, код три друштва за осигурање дошло до смањења износа обрачунатих техничких резерви.

Код једног друштва за осигурање смањење је узроковано, дијелом због смањења преносне премије јер је смањена и премија, а дијелом због смањења резерви за штете имовинских осигурања (врсте осигурања од пожара и имовине од осталих опасности) јер се исплаћене штете по основу катастрофалних поплава не налазе више у саставу обрачунатих техничких резерви. Код другог друштва за осигурање смањење техничких резерви нема материјалну значајност и узроковано је смањењем резерви за настале непријављене штете, док је код трећег посљедица ниже преносне премије због нижег износа обрачунате премије у односу на претходни период.

У наредном графикану приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 11: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, најзначајније учешће имају орочени депозити и некретнине. Улагања у хартије од вриједности, првенствено државне обвезнице, биљеже континуиран раст. За разлику од стања на дан 31.12.2015. године када три друштва за осигурање нису имала средства за покриће техничких резерви, на крају 2016. године постоје обезбијеђена средства за покриће техничких резерви код свих друштава за осигурања, уз напомену да једно друштво на дан израде овог извјештаја није завршило процес улагања тих средстава.

4.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање

Техничке резерве животног осигурања карактерише динамичан раст узрокован растом премије животних осигурања и сазријевањем портфеља, па су у посматраном периоду (2008-2016. година) повећане чак 6,7 пута.

Графикон 12: Техничке резерве животног осигурања

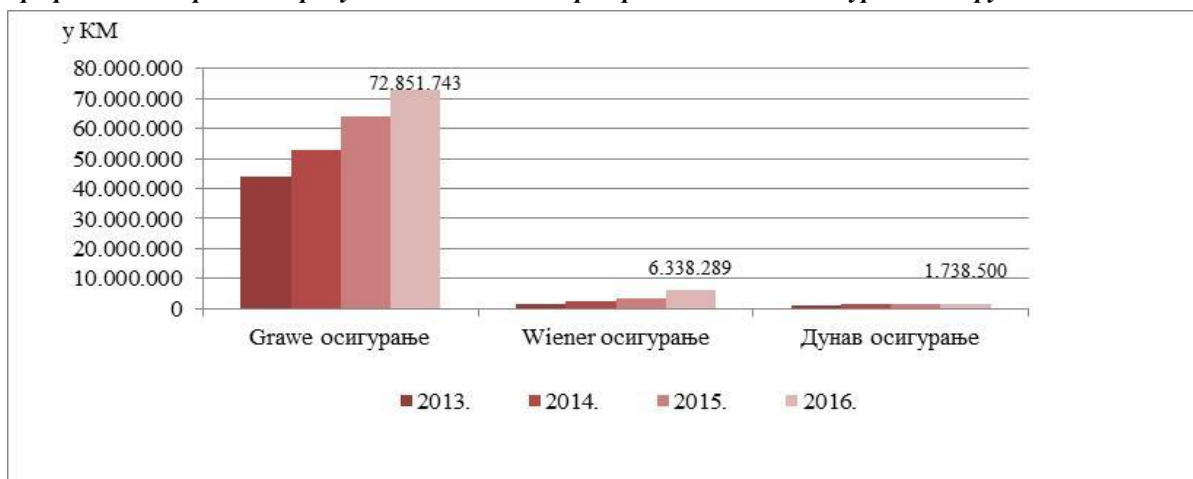
(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве животних осигурања, појединачно по друштвима за осигурање.

Графикон 13: Преглед обрачунатих техничких резерви животног осигурања по друштвима

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Разлика у износу обрачунатих техничких резерви животних осигурања између појединачних друштава осигурање је сразмјерна учешћу ових друштава у укупној премији животних осигурања и у складу је са разликом у старосној структури портфеља.

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања.

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања

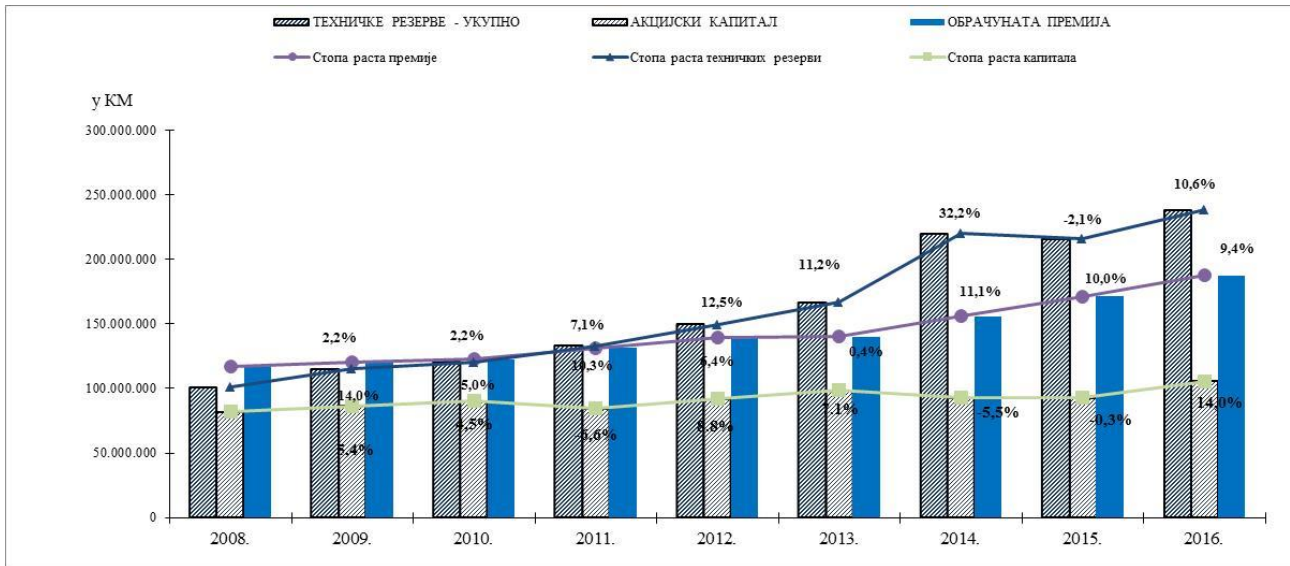
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања најзначајније учешће имају хартије од вриједности домаћих емитената и орочени депозити. У оквиру хартија од вриједности доминирају државне и муниципалне обвезнице. У посматраном периоду дошло је до смањења учешћа улагања у орочене депозите. Код свих друштава која се баве животним осигурањима континуирано је обезбијеђена квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви животних осигурања.

4.3. Компаративни преглед кључних показатеља

У наредном графикону приказано је поређење промјена код обрачунатих техничких резерви, обрачунате премије и акцијског капитала, у периоду од 2008. до 2016. године.

Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Подаци из претходног графикона указују на позитивне промјене у 2016. години, у смислу раста премије, техничких резерви и акцијског капитала.

Са стањем на дан 31.12.2016. године, на нивоу сектора, износ обрачунатих техничких резерви је већи од обрачунате премије за 27,3%.

4.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета и других накнада по основу уговора о осигурању (у даљем тексту: обавезе из осигурања).

У 2016. години, друштва са сједиштем у Републици Српској, осигураницима и корисницима осигурања исплатила су укупно 61.330.756 КМ, што у односу на 2015. годину, када је сума исплаћених обавеза из осигурања износила 80.580.214 КМ, представља смањење за 19.249.458 КМ или 23,9%.

Разлог исказаног смањења је мањи износ исплаћених обавеза из неживотног осигурања, у овом извјештајном периоду, који произилази из околности да су укупно исплаћене обавезе из осигурања у 2014. и 2015. години биле значајно веће од уобичајних усљед исплате по основу високих катастрофалних штета проузрокованих поплавама из маја 2014. године, због чега је привремено био нарушен тренд укупно исплаћених штета код свих облика имовинских осигурања.

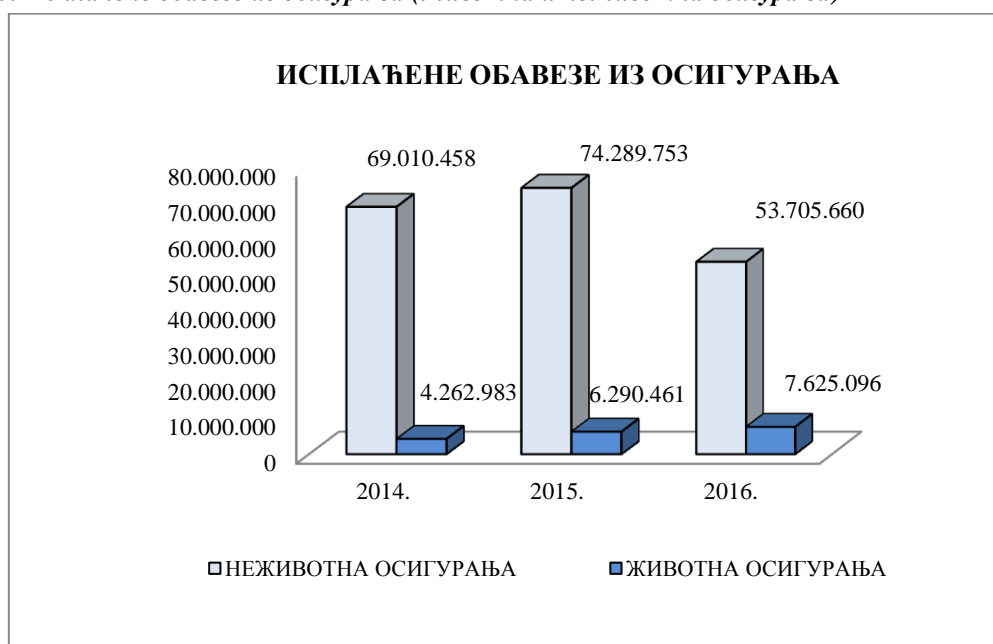
Табела 17: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врста осигурања

(у КМ)

ВРСТЕ ОСИГУРАЊА	2014.	2015.	2016.
Осигурање незгоде	4.794.720	4.836.704	4.440.273
Здравствено осигурање	472.304	620.852	429.061
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	7.955.121	7.517.179	7.277.896
Осигурање ваздухоплова			10.468
Осигурање робе у превозу	28.950	85.902	18.513
Осигурање имовине од пожара и природних сила	3.531.593	3.838.790	2.496.166
Осигурање осталих штета на имовини	24.922.503	28.610.307	4.319.691
Осигурање од одговорности за моторна возила	27.228.604	28.410.905	34.544.868
Осигурање од опште грађанске одговорности	74.882	95.351	138.512
Осигурање кредита	-	645	1.059
Осигурање помоћи	1.780	3.220	1.662
Осигурање од различитих финансијских губитака		269.899	27.491
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	69.010.458	74.289.753	53.705.660
Животно осигурање	3.639.197	5.577.216	6.607.205
Додатна осигурања уз осигурање живота	623.786	713.246	1.017.891
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	4.262.983	6.290.461	7.625.096
УКУПНО:	73.273.441	80.580.214	61.330.756

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 16: Исплаћене обавезе из осигурања (животна и неживотна осигурања)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за животна и неживотна осигурања.

Табела 18: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	2014.	2015.	2016.
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	80,5	81,4	81,0
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	91,6	90,0	91,9
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	98,7	98,1	98,7
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	99,8	99,9	100,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева. Стопа исплате обавеза из осигурања представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева. У посматраном периоду није дошло до значајних осцилација у вриједности ових показатеља.

Стопе ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила, по друштвима за осигурање приказане су у наредној табели.

Табела 19: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања (%)	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања (%)
1.	Атос осигурање А.Д.	75,3	98,8
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	77,6	100,0
3.	Еурос осигурање А.Д.	85,7	97,8
4.	Дрина осигурање А.Д.	79,9	100,0
5.	Дунав осигурање А.Д.	70,2	100,0
6.	Wiener осигурање А.Д.	73,1	97,4
7.	Крајина осигурање А.Д.	61,6	87,8
8.	Микрофин осигурање А.Д.	93,2	100,0
9.	Нешковић осигурање А.Д.	81,0	100,0
10.	Осигурање Аура А.Д.	89,4	100,0
11.	Осигурање Гарант Д.Д.	83,6	99,5
12.	Триглав осигурање А.Д.	76,7	95,8
13.	САС-СуперП ОСИГУРАЊЕ А.Д.	85,7	100,0
	УКУПНО:	77,6	98,6

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Потребно је напоменути да стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања, зависи и од објективних фактора на које друштво за осигурање није у могућности да утиче (нпр. старости портфела друштва за осигурање, начина евидентирања одштетних захтјева, броја одштетних захтјева у судском спору и захтјева са непотпуном документацијом и сл), те да би била мјеродаван показатељ потребно је посматрати заједно са осталим показатељима.

4.5. Технички резултат

Технички резултат, приказан у наредној табели, утврђен је као разлика мјеродавних премија у самопридражају и мјеродавних штета у самопридржају, узимајући у обзир промјене код осталих техничких резерви, а код животних осигурања и резултат остварен улагањем средстава.

Табела 20: Технички резултат друштва за осигурање

Р.Б.	Врсте осигурања	Технички резултат		
		2014.	2015.	2016.
1.	Осигурање незгоде	3.122.839	4.017.418	3.954.510
2.	Здравствено осигурање	588.158	325.558	845.143
3.	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	1.383.615	2.356.806	2.523.047
4.	Осигурање возила која се крећу по шинама	0	0	0
5.	Осигурање ваздухоплова	2.871	-45.651	35.416
6.	Осигурање пловила	22.909	4.462	-24.118
7.	Осигурање робе у превозу	486.656	481.253	437.544
8.	Осигурање имовине од пожара и природних сила	976.994	4.315.999	2.929.707
9.	Осигурање осталих штета на имовини	1.304.718	3.574.427	2.422.404
10.	Осигурање од одговорности за моторна возила	66.073.653	63.874.752	73.758.366
11.	Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове	6.353	5.748	5.772
12.	Осигурање од опште одговорности за бродове	5.068	2.509	417
13.	Осигурање од опште грађанске одговорности	670.548	494.838	490.962
14.	Осигурање кредита	5.530	21.344	64.914
15.	Осигурање гаранција	41	1.674	6.292
16.	Осигурање од различитих финансијских губитака	63.072	241.909	263.961
17.	Осигурање трошкова правне заштите	0	0	0
18.	Осигурање помоћи	1.661	377.444	2.673
	НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	74.714.688	80.050.493	87.717.009
19.	ЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ	4.978.082	5.927.538	6.676.695
	УКУПНО	79.692.770	85.978.031	94.393.704

Извор: Извјештаји друштва за осигурање

На нивоу сектора осигурања Републике Српске остварен је позитиван технички резултат. Посматрано појединачно, остварен је позитиван технички резултат у свим врстама осигурања, осим код осигурања пловила. Напријед наведени подаци указују да је укупна премија била довољна за измирење обавеза према осигураницима, корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима, уз напомену да негативан технички резултат код осигурања пловила нема материјални значај.

4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациа трошкова и рациа штета.

У наредном табеларном прегледу приказани су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања, на нивоу сектора.

Табела 21: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

О п и с	2014.	2015.	2016.
Рацио штета (%)	78,4	34,3	35,8
Рацио трошкова (%)	42,1	41,8	41,0
Комбиновани рацио (%)	120,5	76,1	76,8

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рациа представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања. Посматрано у односу на 2015. годину није дошло до значајнијих промјена ових показатеља.

Са стањем на дан 31.12.2016. године комбиновани рацио је био испод 100, што значи да је остварен позитиван резултат из послова осигурања.

4.7. Показатељи рентабилности

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава на нивоу сектора осигурања Републике Српске.

Табела 22: Показатељи рентабилности

О П И С	2014.	2015. ⁶	2016.
Поврат на активу (ROA %)	-1,6	4,3	3,8
Поврат наукупни капитал (ROE %)	-5,0	14,4	11,7

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата обрачунског периода и просјечне активе, а представља мјеру приноса на укупну активу. На нивоу сектора осигурања остварен је принос на активу од 3,8%.

Показатељ рентабилности капитала (ROE) представља однос између нето резултата обрачунског периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. На нивоу сектора осигурања, укупна рентабилност капитала, у 2016. години, износила је 11,7%.

4.8. Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу приказани су остали показатељи пословања сектора осигурања Републике Српске.

⁶ Подаци за 2015. годину се разликују од података приказаних у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01. до 31.12.2015. године, због извршених корекција финансијски извјештаја, што је детаљније образложено у поглављу 3. Билансна структура

Табела 23: Остали показатељи пословања

О П И С	2014.	2015. ⁷	2016.
Премија по запосленом (у КМ)	126.218	119.807	134.429
Укупан приход по запосленом (у КМ)	198.578	162.382	154.090
Добит по запосленом (у КМ)	-4.570	11.062	10.683
Добит/Укупан приход (%)	-2,3	6,8	6,9
Рацио солвентности (%)	72,8	80,9	80,4
Општа ликвидност (%)	5,0	5,7	6,2

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Посматрано у односу на претходну годину, рацио солвентности као и однос добити и укупног прихода су на приближно истом нивоу, а повећана је премија по запосленом и општа ликвидност.

Укупан приход по запосленом и добит по запосленом су мањи у односу на претходни период, због смањења укупног прихода и нето резултата, а што је већ описано у тачки 3.2. овог извјештаја (Биланс успјеха). Треба истаћи, да исказана смањења ових показатеља немају материјалну значајност.

⁷ Подаци за 2015. годину се резликују од података приказаних у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01. до 31.12.2015. године, због извршених корекција финансијски извјештаја, што је детаљније образложено у поглављу 3. Билансна структура